

Таким чином, розвинені країни у боротьбі з фродами, сподіваються на внутрішню екосистему безпеки, вкрай рідко залучаючи фахівців з зовні. Країни з перехідною економікою навпаки, найчастіше беруть зовнішнього провайдера, за не маєтком особового штатного складу спеців з безпеки.

Інформаційні джерела:

1. Форензік послуги. Поінформованість та впевненість в ефективній протидії економічним злочинам. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/services/forensic.html>.

УДК 659.5:340.32

І.В. Нестеренко, канд. екон. наук, доц. (*ДБТУ, Харків*)

БІОЕКОНОМІЧНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ

Біоекономіка, в умовах глобальних ринкових трансформацій, розглядається як перспективна концепція функціонування економіки на засадах сталості, важлива основа інноваційної політики. формування високотехнологічних секторів економіки, орієнтованих на використання біотехнологій в усіх сферах діяльності [1]. Розвиток конкурентоспроможного сектора досліджень та розробок в області біотехнологій сприяє: впровадженню механізму комерціалізації та впровадженню біотехнологій; формуванню позитивного іміджу біотехнологічної продукції; популяризації біотехнологій серед виробників та споживачів; формуванню «зеленого мислення»; створенню системи заходів, щодо виходу нових біопродуктів на ринок.

Найважливішим інструментом реалізації концепції сталого розвитку, в умовах біоекономічної орієнтації, є екологічний облік, який повинен стати ключем до стійкого розвитку вітчизняних підприємств, на основі дотримання принципу коефективності. При цьому, коефективність передбачає зниження негативного впливу діяльності підприємства на навколишнє середовище з одночасним зростанням прибутковості. Рівень коефективності можна визначити лише за допомогою точної інформації щодо понесених природоохоронних витрат, заощаджень і результатів екологічної діяльності, тобто на підставі даних екологічного обліку. Так, у рамках традиційної системи обліку виділяється порівняно автономна підсистема інформаційної бази управління - екологічний облік, який вирішує потребу розширення об'єктів обліку природно-ресурсного потенціалу,

ідентифікації та балансового узагальнення ековиробництва і споживання відновлюваних енергетичних «зелених» активів. Згідно до діючих вимог біоекономіки екологічний облік повинен об'єднувати в собі процеси ідентифікації, вимірювання та комунікації еколого-економічної інформації, які надають змогу користувачам ухвалювати на її основі ефективні управлінські рішення [2, с. 160]. Слід зазначити, що на думку Л.М. Пелиньо, існує низка перешкод, що заважають підприємствам впроваджувати екологічний облік, а саме: – витрати підлягають вирахуванню із суми оподаткованого податком доходу лише після того, як вони проведені. Внаслідок цього немає стимулу враховувати зобов'язання, зокрема екологічні; – оскільки інвестори уважно стежать за величиною прибутку виходячи з однієї акції, підприємства відкладають вживання заходів, які могли б призвести до зменшення прибутків; – надмірна складність виділення витрат на природоохоронні заходи із загальних витрат; – відсутність конкретних рекомендацій стосовно надання інформації про природоохоронну діяльність і організацію екологічного обліку на підприємствах. На думку науковця, екологічний облік має знайти відображення в загальній системі бухгалтерського обліку, адже лише у цьому випадку він стане ефективним інструментом природоохоронної діяльності на підприємстві [3, с. 70]. Отже, на сучасному етапі біоекономічних перетворень, основними складовими екологічного обліку є: облік екологічних витрат, облік екологічних зобов'язань, звітність про природоохоронну діяльність та аудит відповідної інформації, кожна з яких має економічну значущість [4, с. 9]. Організація екологічного обліку є базисом управління екологічною діяльністю вітчизняних підприємств, що дозволяє оптимізувати основні показники екологічної безпеки та приймати ефективні рішення в разі коли: - рахунки бухгалтерського обліку підприємства повинні відображати його відношення до навколишнього природного середовища та вплив витрат, ризиків і зобов'язань, обумовлених природоохоронною діяльністю, на фінансовий стан підприємств; - інвесторам для прийняття інвестиційних рішень необхідно мати інформацію з екологічних заходів і витрат, пов'язаних з екологічною діяльністю; - напрями екологічної діяльності є предметом управлінської діяльності (необхідно виявляти і розподіляти природоохоронні витрати у такий спосіб, щоб екопродукція була правильно оцінена, а інвестиційні рішення базувалися на реальних витратах і вигодах); - виникає необхідність отримання переваг в конкурентній боротьбі, за рахунок виробництва безпечної екологічної продукції [5, с. 114].

Таким чином, екологічний облік надає забезпечує сталий соціально-економічний розвиток, при якому задовольняються всі потреби суспільства, забезпечується раціональне й екологічно безпечне господарювання та вискоєфективне збалансоване використання природних ресурсів, створюються сприятливі умови для здоров'я людини, збереження і відтворення навколишнього природного середовища та природно-ресурсного потенціалу суспільного виробництва. Проте на сьогодні в Україні недостатньо нормативних актів, щодо регулювання облікової діяльності в галузі екології, які б передбачали докладне відображення у фінансовій звітності зобов'язань та витрат, пов'язаних з екологічною діяльністю. Тому розробка основ розвитку екологічного обліку та аудиту соціально-економічно значуща для запобігання кризовим явищам. При цьому, першочерговим завданням сьогодення є реалізація довгострокової стратегії державної підтримки розвитку біоекономіки, а саме: стимулювання використання підприємствами технологій, пов'язаних з використанням поновлюваних ресурсів; комплексна підтримка аграрного сектора, підприємств переробної галузі, як основної ресурсної бази біоекономіки. Формування законодавчого регулювання та державного стимулювання розвитку біоекономіки повинно здійснюватися за такими напрямками: доповнення існуючих нормативно-правових актів нормами прямої дії, що врегульовують пріоритетний розвиток біотехнологій та біоекономіки; структуризація існуючих законодавчих актів з метою підвищення ефективності їх дії та зменшення кількості; створення законодавчої та інформаційної бази, яка б забезпечувала економічну зацікавленість виробників у здійсненні інновацій на базі біо-, нано-, інфотехнологій; розробка та законодавче закріплення системи сертифікації біотехнологічної продукції, що враховує міжнародний досвід застосування стандартів.

Інформаційні джерела:

1. Arnold T. EU Bioeconomy Strategy – Looking ahead. Italian Forum on Industrial Biotechnology and Bioeconomy (IFIB), 2017, 5 October 2017, Rome. URL: <https://www.b2match.eu/system/ifib2017>.

2. Kashchena N., Kovalevska N., Nesterenko I. Monitoring of natural capital indicators as tool for achieving sustainable development goals. Improving living standards in a globalized world: opportunities and challenges. Monograph. Editors: Tetyana Nestorenko, Tadeusz Pokusa. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2021; pp. 156-166. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/514>

3. Пелиньо Л.М. Місце екологічного обліку в сучасній системі бухгалтерського обліку та його важливе значення у сфері охорони довкілля. Науковий вісник НЛТУ України, 2008. Вип. 18.2. С. 70–75.

4. Чернікова І.Б., Кирильєва Л.О., Нестеренко І.В., Кузнецова С.О. Тактично-орієнтовані підходи до податкового планування в умовах сталого розвитку ринку. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2020. Вип. 1(31). С. 7-19. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/4198>.

5. Розвиток біоекономіки та управління природокористуванням в умовах глобалізації : монографія / М. П. Талавири, А. М. Клименко, В. В. Жебка, О. Д. Барановська та ін. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2012. 340 с.

УДК 338.22:316.43

О.В. Нікішина, д-р екон. наук, ст. наук. співроб. (ДУ «ІРЕЕД НАН України», Одеса)

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА ТА СПОЖИВАННЯ НА ЗАСАДАХ СТІЙКОСТІ Й СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Забезпечення в Україні сталого економічного зростання в повоєнний період, євроінтеграційні процеси обумовлюють необхідність впровадження адаптивних механізмів взаємодії держави, бізнесу та суспільства, зорієнтованих на посилення спільної відповідальності всіх учасників відтворювальних процесів, формування передумов для соціо-еколого-економічного розвитку держави й суспільства.

У воєнний і повоєнний період цільові орієнтири соціально відповідального виробництва та споживання (далі – СВВС) змінюються. Пропонуємо наступне авторське визначення СВВС: відповідальна поведінка суб'єктів господарювання за вплив їх рішень на усіх учасників ринкового процесу відтворення (споживачів, працівників, партнерів, різних стейкхолдерів, а також навколишнє природне середовище), яка забезпечує стійкість функціонування та розвитку економічних систем на макро-, мезо та мікрорівні, національну безпеку, сталий розвиток суспільства й держави в умовах викликів і загроз. В повоєнний період цільовий вектор СВВС орієнтовано, передусім, на забезпечення стійкості функціонування економічних систем різних рівнів, а також національної безпеки.

Стійкість є однією із засад стратегії національної безпеки [1]. Формальні інститути визначають національну безпеку як захищеність національних інтересів України від реальних і потенційних загроз. При